

Богдан Лубардић: Биографија

академска, научно-истраживачка, наставно-образовна

Богдан Лубардић је рођен 1. новембра 1964. у Дар ес Саламу у Танзанији. Прва два разреда основне школе завршио је у енглеској школи у Лусаки (Замбија) (1970–1972), а преосталих шест разреда у Београду 1978, у ОШ Филип Филиповић. Први и други разред средње школе завршио је у Дванаестој београдској гимназији (1978–1980). Средњу школу завршио је 1984. у Лондону (Collingham Tutors, Kensington). Током 1986. одслушао је двосеместарски курс редовних предавања на Југословенском институту за новинарство (JIN) и стекао одговарајућу диплому. Године 1987. уписује студије философије на Филозофском факултету Универзитета у Београду, где на Одељењу за филозофију 1994. стиче звање „дипломирани филозоф“ са просечном оценом 9,60. Оценом 10 одбранио је дипломски рад на тему: *Ханс Јонас и етика одговорности у доба кризе научнотехнолошке цивилизације: антиутопистичка критика технологије* (ментор проф. др Миладин Животић). На јавном конкурс у истраживача из Европе, Каподистријски универзитет из Грчке доделио му је стипендију за младе стручњаке ради изучавања грчког језика, 1994. Током 1994–1995. борави на Светој Гори где изучава литургичко-аскетолошке праксе и учења православног монаштва, грчки језик и преводи теолошку литературу. Године 1995. примљен је на Богословски факултет Српске Православне Цркве као асистент-приправник на катедри за философију. Након полагања диференцијалних испита из главних области теологије (1996–1999), одслушао је четири семестра магистарских студија, положио одговарајуће магистарске испите (1999–2001) са просечном оценом 9,80, и на Богословском факултету магистрирао 2003. (cum laude) на тему *Дијалектика личног и безличног у религијској философији Николаја Берђајева* (ментор проф. др Димитрије Калезић). Те године изабран је за асистента на Катедри за философију Богословског факултета. Потом, 2005. уписује докторске студије на Филозофском факултету Универзитета у Београду. Докторску дисертацију под насловом: *Апофатичка деконструкција разума и услови могућности религијске философије у делу Лава Шестова* одбранио је на Филозофском факултету Универзитета у Београду 2009. (ментор проф. др Милош Арсенијевић). Следеће 2010. године Наставно-научно веће Православног богословског факултета (ПБФ 1905 [1920]) Универзитета у Београду (УБ 1808 [1863]) бира Лубардића у звање доцента на Катедри за философију за ужу област Хришћанска философија и религиологија (за предмет Философија 2 на општем студијском смеру). Године 2015. Наставно-научно веће ПБФ БУ бира Лубардића у више звање ванредног професора, за исту научну област: за предмет Философија на пастирско-богословском смеру. Године 2020. Наставно-научно веће ПБФ БУ бира Лубардића у највише академско звање редовног професора, такође за исту научну област.

У склопу новог плана и програма студија на ПБФ (од 2013/2014) Лубардић држи следеће наставне програме: (а) основне студије: Философија (Увод у философију са историјом философије) (б) мастер студије: Теорија симболичких облика (в) докторске студије: Појам и смисао религијске философије. Области истраживачког интересовања Лубардића укључују рефлексију о системском односу религијске философије и теологије, као и њихов однос према аутореферентној натуралистички конципираној философији; рефлексију о историјској и структуралној међуповезаности философије и теологије; рефлексију о епистемолошком статусу религијских исказа; рефлексију о процесу рецепције философских идеја и појмова у теологији; рад на студијама случаја из историје идеја у религијској философији и теологији (са посебним занимањем за византијско, руско и српско наслеђе); истраживање идеја и модела мишљења у доктринама Цркве; истраживања начина на који се теолошки текстови и искази могу репроблематизовати, херменеутички и критички, као и начина на који се примају, функционализују контекстуално и еклисијално, и утемељују. Ради и на теолошком разумевању културе, и на више начина доприноси теолошкој културкритици. Такође ради на експликацији и валидацији философских аспеката теолошких претпоставки хришћанске биоетике, нарочито у вези са горућим питањима еутаназije, абортуса, генетског инжењеринга, укључујући питања везана за основе полног идентитета, брака, људских права.

Уз већи број међународних и националних предавања (55), уз учешће на трибинама из струке и ближних научних поља (70), и уз већи број научних радова (118) публикованих у отаџбини и иностранству (на енглеском, француском, италијанском, руском), Лубардић је (са енглеског, грчког и руског) превео значајне монографије философског и теолошког садржаја (9) (нпр. Ф. Коплстон, *Филозофија у Русији*, Београд 1992; Ј. Мајендорф, *Христос у источно-хришћанској мисли*, Хиландар 1994; В. Лоски, *Боговиђење*, Хиландар 1996; Калистос Вер, *Православни пут*, Хиландар 1997; Ј. Д. Зизиулас, *О људској способности и неспособности*, Београд 1998, и друге). Аутор је следећих (4) научних монографија: *Николај Берђајев: између Ungrunda и Оца: основи метафизике слободe* (2003); *Јустин Ћелијски и Русија: путеви рецепције руске философије и теологије* (2009); *Философија вере Лава Шестова: апофатичка деконструкција разума и услови могућности религијске философије* (2010); *Јустин Ћелијски и Енглеска: путеви рецепције британске теологије, књижевности и науке* (2019), као и следећих монографија у својству коаутора: (5) *In the Image and Likeness of God: A Hope-Filled Anthropology*, The Buffalo Statement Agreed by the International Commission for Anglican-Orthodox Theological Dialogue (ICAOTD), (London: Anglican Consultative Council, 2015); (6) *Stewards of Creation A Hope-Filled Ecology*, The Canterbury Statement Agreed by The International Commission for Anglican-Orthodox Theological Dialogue (ICAOTD), (London: Anglican Consultative Council, 2020).

Одлуком Деканског колегијума ПБФ из 2010. године постављен је на дужност шефа и координатора Актива ПБФ за научни подмладак и културне делатности, који утемељује током 7 семестара, у периоду 2010–2014. Године 2013. и 2014. именован је за председника жирија за оцену философских есеја најбољих средњошколаца Републике Србије, унутар паневропског такмичења средњошколаца из писања философског есеја: “Baltic Sea Philosophical Essay Event” (Finnish National Commission for UNESCO: World Day of Philosophy supporter). Вршио је дужност главног и одговорног уредника научног часописа *Богословље* (2010–2012). Члан је уредништва следећих часописа: *Philotheos* (2018–), *Symplexis* (2018–). У периоду од 2003. до 2005. био је члан Комисије Европског Савета Цркава (СЕС) — Цркве у дијалогу (СІД). Одлуком САСинода СПЦ постављен је за редовног члана Међународне Комисије за англиканско-православни теолошки дијалог (ІСАОТД), придружен од 2009. У том својству са осталим члановима Комисије Лубардић је коаутор следећих публикација (2): *In the Image and Likeness of God: A Hope-Filled Anthropology*, The Buffalo Statement Agreed by the (ІСАОТД) (London: Anglican Consultative Council, 2015); *Stewards of Creation: A Hope-Filled Ecology*, The Canterbury Statement Agreed by the International Commission for Anglican-Orthodox Theological Dialogue (ІСАОТД) (London: Anglican Consultative Council, 2019). Такође је члан управног одбора Српског философског друштва (СФД) у три мандата (2010–2013; 2013–2016; 2016–) где врши и дужност референта-координатора секције за философију религије. По позиву је држао предавања у следећим међународним установама: Lateran University (Rome 2003), Yale Divinity School Institute of Sacred Music (New Haven 2007), Christ Church (Oxford 2010), University of California, Berkeley (S. Francisco 2013), Patriarchal Institute for Patristic Studies at the Monastery of the Vlatades in Acropolis (Thessaloniki 2018), Pusey House (Oxford 2018).

Стручне квалификације: В.А.Phil., М.Th., D.Phil. Контакт адреса: Православни богословски факултет, Мије Ковачевића 116, 11060 Београд, Србија. Имејл: blubardic@bfspc.bg.ac.rs; bogdanmiloslubardic@gmail.com

*

Као члан групе аутора (САНУ и Универзитету у Београду) на челу са приређивачем др Милошем Ковићем, Лубардић је допринео да награда Матице српске за историју „Иларион Руварац“ у 2015. години буде додељена књизи *Срби 1903-1914: Историја идеја* (Слио, Београд) односно др Милошу Ковићу. Жири у саставу академик Љубомир Максимовић председник жирија, проф. др Љубомирка Кркљуш, проф. др Војин Дабић, др Драган Богетић, научни саветник, и проф. др Ђорђе Ђурић доделио је награду 22.04.2016.

Богдан Лубардић: Библиографија радова 1995–2020

Списак публикованих студијских радова у периоду 2020–1995:

2020–2015:

- [1] „Достојевски, вера и хришћанство: поводом 200 година од рођења и 140 година од упокојења“, *Црква: Календар Српске Патријаршије* (2021) 113-122 — **оглед јубилејски свечаник**
- [2] “Philosophy between Sermonizing and Tragedy: Shestov’s Anti-Moralistic Critique of Tolstoy”, *Philosophus – Philoponus – Philotheos. Essays and Studies in Honor of Professor Bogoljub Šijaković on the Occasion of His 65th Birthday*, edited by Mikonja Knežević, in collaboration with Rade Kisić & Dušan Krcunović (Belgrade: Gnomon, Podgorica: Matica srpska 2021), * — **студија**: у припреми за штампу
- [3] “St Justin Popović: Theological Reception of British Culture (1916–1972): A Contextual Hermeneutical Study”, *Bogoslovni vestnik: Theological Quarterly Ephemerides theologicae* 1 (2020) 37-48 — **студија**
- [4] „Филип В. Роземан, *Спржени корен смисла: континуитет, преступање и Други у хришћанској традицији*“ = “Philipp W. Rosemann, *Charred Root of Meaning: Continuity, Transgression, and the Other in Christian Tradition* (Grand Rapids, MI: William B. Eerdmans Publishing Company, 2018), 242 pp”, *Symplexis: Archive for Serbian Culture and Humanities* год. III, 3 (2020) 149-159 — **критички приказ**
- [5] „Србија и Русија у огледалу одношења у филозофији (1920–2020): синоптичке рефлексije“, *Зборник Матице српске за друштвене науке* 173 (2020) 1-13 — **студија**
- [6] “Philipp W. Rosemann, *Charred Root of Meaning: Continuity, Transgression, and the Other in Christian Tradition* (Grand Rapids, MI: William B. Eerdmans Publishing Company, 2018), 242 pp”, *Philotheos: International Journal for Philosophy and Theology*, 19.2 (2019) 288-292 (на српском: [4]) — **критички приказ**
- [7] „Јустинолошке студије у српском и европском контексту: *Studia Iustiniana Serbica — collationes*“, у: *Мисао и мисија Јустина Поповића* (Зборник радова међународног научног скупа: Универзитет у Београду 10-11 мај 2019), ур. В. Цветковић и Б. Лубардић (Институт за филозофију и друштвену теорију Београд, Православни богословски факултет УБ Београд, Центар за византијско-словенске студије УН Ниш, Пунта, 2019), 7-25 — **студија**
- [8] *Јустин Поповић и Енглеска: путеви рецепције британске теологије, филозофије и науке* (Београд: ПБФ ИТИ, 2019), 224 стр — **монографија**
- [9] *Stewards of Creation: A Hope-Filled Ecology*, The Canterbury Statement Agreed by the International Commission for Anglican-Orthodox Theological Dialogue (ICAOTD) (London Anglican Consultative Council, 2020) 76 pp — **коауторска публикација: монографија**

- [10] „Исихастичке претпоставке Молитвеног дневника Јустина Поповића: коментар на прву примедбу Поповића Канту“, у: *Видјехом свјет истиниј: Исихазам у животу Цркве српских и поморских земаља*, Зборник радова са научног скупа (Манастир Тумане, 14. септембар 2019), ур. З. Матић (Београд – Пожаревац: Институт за систематско богословље ПБФ УБ – Одбор за просвету ЕПБ, 2019), 189-266 — **студија**
- [11] „Јустин Поповић и англикански теолози: посредовања“, у: *Мисао и мисија Јустина Поповића* (Зборник радова међународног научног скупа: Универзитет у Београду 10-11 мај 2019), ур. В. Цветковић и Б. Лубардић (Институт за филозофију и друштвену теорију Београд, Православни богословски факултет УБ Београд, Центар за византијско-словенске студије УН Ниш), 29-52 — **студија**
- [12] *International Conference Thought and Mission of St Justin Popović*, 10-11 May 2019, Belgrade University — Introduction with Book of Abstracts, VI. Цветковић, В. Лубардић (eds.), Institute for Philosophy and Social Theory of the University of Belgrade, Faculty of Orthodox Theology of the University of Belgrade, Centre for Byzantine-Slavic Studies of the University of Niš, 2019, 53 pp (ISBN: 978-86-80484-37-2) — **стручна публикација**
- [13] “Orthodox Theology of Personhood: A Critical Overview (expanded and updated ExpT 2011 version)”, у: Bogoljub Šijaković (прир.), *Ad Orientem: Essays from Serbian Theology Today*, Faculty of Orthodox Theology, Belgrade 2019, 144-188 — **студија**
- [14] “Missiological Dimensions of Philosophy: St Paul, Greek Philosophers and contact-point making (Acts 17:16-34)”, *Philotheos: International Journal for Philosophy and Theology* 19.2 (2019) 22-75 — **студија**
- [15] „Хришћанско разумевање смрти и проблем еутаназije: допринос Међународне Комисије за англиканско-православни теолошки дијалог (ICAOTD)“, *Саборност: теолошки годишњак* 13 (2019) 29-58 — **студија**
- [16] „‘Лазаре, изађи напоље!’: Егзегетичке рефлексije о превладавању смрти у Еванђељу по Јовану 11:1-46“, *Теолошки погледи* 52:3 (2019) 555-578 — **студија**
- [17] „In memoriam. Монахиња Матрона (Радојичић, р. Симеуновић) 1950–2019“, *Гласник Српске православне цркве* ХСЦХ:4 (2019) 131-136 — **некролог**
- [18] „Теология и идеология: рефлексии на идеологизацијата на действителноста: онтологичните и епистемологичните аспекти“, у: С. Тутеков (ур.), *Теология и идеология*, Десети међународен семинар по систематическое богословие и християнска философия, Великотърновски университет Св. св. Кирил и Методий, Велико Търново, 30–31.10.2019, *Теологикон* 8 (2019) — **студија**
- [19] “Faith, Science and the Question of Death: Retrieving the Philosophical Vision of Nikolai Fyodorov”, *ΦΙΛΟΘΕΟΣ: International Journal for Philosophy and Theology (Philotheos)* 18.1 (2018) 78-116 — **студија**
- [20] „Вера, наука и питање смрти: руски космизам, изазови технологије и проблем трансхуманизма“, *Православље* 1222 (2018) 41 — **чланак**
- [21] „Жарко Видовић (1921–2016): мисао слободе у духу вере — Логос, Завет, Памјат“, у: Жарко Видовић, *Библио-Био-Графија 1948–2015* (Београд: Задужбина Светог

- Архијерејског Синода СПЦ „Жарко Видовић“, Службени Гласник, 2018), 7-28 — **студија**
- [22] „Српски теолози у Првом светском рату: оксфордски ђак Душан Трифуновић (1894–1921)“, *Symplexis: Archive for Serbian Culture and Humanities* I:1 (2018) 32-60 — **студија**
- [23] „Међународна Комисија за англиканско-православни теолошки дијалог (ІСАОТD 1973–2018): историја, структура, циљеви“, *Саборност: теолошки годишњак* 12 (2018) 79-98 — **студија**
- [24] „Одговорност Цркве у тумачењу и примању учења Сабора на Криту“, у: Гајо Гајић (прир.), *Велики и Свети Сабор Православне Цркве: учеиће и сведочење* (Цетиње – Београд: Светигора, 2017), 393-404 (критичко разматрање сабора на Криту, ПБФ: 15.12.2016) — **дијалoшка расправа**
- [25] “‘Revolt against the Modern World’: Theology and the Political in the Thought of Justin Popović”, у: I. Gabriel, K. Stoeckl, A. Papanikolaou (уред.), *Political Theologies in Orthodox Christianity: Common Challenges – Divergent Positions* (London – Oxford – New York: Bloomsbury Publishing T&T Clark, 2017), 207-226 — **студија**
- [26] „Николај Велимировић 1903–1914: нација, вера, историја — раћање једне визије“, *Политика* (рубрика *Фелтон*, ур. Душица Милановић), у 14 наставака: 22.04.–07.05.2016: 21. април, најава, стр. 16; 22. април, део 1, стр. 14; 23. април, део 2, стр. 12; 24. април, део 3, стр. 24; 25. април, део 4, стр. 23; 26. април, део 5, стр. 24; 27. април, део 6, стр. 21; 28. април, део 7, стр. 16; 28. април, део 8, стр. 27; 30. април-1-2. мај, део 9, стр. 20; 3. мај, део 10, стр. 16; 4. мај, део 11, стр. 26; 5. мај, део 12, стр. 24; 6. мај, део 13, стр. 26; 7. мај, део 14, стр. 23 — **фелтонски научни чланак**
- [27] „Никола Тесла и Српска православна црква: рефлексije о везама и наслеђу“, *Политика* (рубрика *Фелтон*, ур. Душица Милановић), у 8 наставака: 05–12.09.2016: 5. септембар, део 1; 6. септембар, део 2, стр. 13; 7 септембар, део 3, стр. 14; 8 септембар, део 4, стр. 14; 9 септембар, део 5, стр. 26; 10 септембар, део 6, стр. 22; 11 септембар, део 7, стр. 24; 12 септембар, део 8, стр. 24 [28] — **фелтонски научни чланак**
- [28] „Храм Светом Деспоту Стефану Лазаревићу (1377–1427) на Авали: Беседа поводом почетка изградње храма“, *Национална ревија* (20.03.2016): www.nacionalnarevija.com/ = исто у: *Људи говоре: часопис за књижевност и културу* (20.03.2016): www.ljudigovore.com/ = исто у: *Нови Стандард* (21.03.2016): www.standard.rs/ = исто у: *Митрополија црногорско-приморска*: www.mitropolija.com/ — **теолошка беседа**
- [29] „Богдан Лубардић: Научна Биобиблиографија“, *Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати*, књ. 20, Биобиблиографије истраживача на Пројекту, прир. Б. Шијаковић (Београд: Православни богословски факултет 2015), 75-88. = исто, у: *Библиографија српске теологије*, књ. 10 (Београд: 2015, Православни богословски факултет 2015), 75-88 — **научна библиографија**
- [30] *In the Image and Likeness of God: A Hope-Filled Anthropology*, The Buffalo Statement Agreed by the International Commission for Anglican-Orthodox Theological Dialogue

(ICAOTD) (London: Anglican Consultative Council, 2015), 89 pp — **коауторска публикација: монографија**

- [31] „Николај Велимировић 1903–1914“, у М. Ковић, (уред.), Срби 1903–1914: *Историја идеја*, Слио, Београд 2015, 328-357 — **студија**
- [32] „Револт против модерног света’: теологија и политичко у мисли Јустина Поповића“, *Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати*, књ. 17, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 5. децембар 2014), прир. Б. Шијаковић (Београд: Православни богословски факултет, 2015), 45-113 — **студија**

Уредник стручних публикација од међународног значаја

- [1] *Мисао и мисија Јустина Поповића*, ур. В. Цветковић и Б. Лубардић (Институт за филозофију и друштвену теорију Београд, Православни богословски факултет УБ Београд, Центар за византијско-словенске студије УН Ниш, 2019), 422 стр — **зборник радова међународног научног скупа**: Универзитет у Београду 10-11 мај 2019
- [2] *Theological Refugees in Oxford*, В. Lubardić and M. D. Chapman (eds.) (Durham: Sacristy Press), * — **зборник радова међународног научног скупа**: Универзитет у Београду 5-6 септембар 2018: у припреми за штампу
- [3] Р. Биговић, Б. Лубардић, Б. Шијаковић (ур.), *Пети конгрес високих православних школа одржан у Београду 26.09.– 01.10.2001: ‘Јединство, мисија и богословље Цркве у трећем миленијуму’*, Институт за теолошка истраживања, Православни богословски факултет УБ, Београд 2012, 215 стр — **зборник радова међународног научног скупа**

Преводи стручне литературе у периоду 2015–2020:

Са енглеског:

- [1] „Саопштење за јавност (Communiqué) 25. септембар 2015: *Према образу и подобију Бога: надом испуњена антропологија Бафало, САД*“, *Православље* 1166 (2015) 7-8, Рубрика: Црква и друштво — **комунике**
- [2] ICAOTD, Роџер Херфт епископ пертски и свеаустралијски, Калистос Вер митрополит диоклијски, *Према образу и подобију Бога: надом испуњена антропологија: Бафало Договорена изјава 2015*, <https://fvm.academia.edu/BogdanLubardic> (Изворник: ICAOTD, Roger Herft, Kallistos of Diokleia, *In the Image and Likeness of God: A Hope-Filled Anthropology*, The Buffalo Statement Agreed by the International Commission for Anglican-Orthodox Theological Dialogue, Anglican Consultative Council, London 2015, 89 pp) — **монографија**
- [3] „Међународна Комисија за англиканско-православни теолошки дијалог: Саопштење за јавност (Communiqué) после скупа одржаног у Арма (Северна Ирска) 23-29. септембар 2016“, *Православље* 1193 (2016) 8-9, рубрика Поводи — **комунике**

- [4] „Међународна Комисија за англиканско-православни теолошки дијалог: Саопштење за јавност (Communiqué) после скупа одржаног у Слиеми (Малта) 14-21. октобар 2017“, *Православље* 1216 (2017) 18-19, рубрика Саопштење — **комунике**
- [5] „Међународна Комисија за англиканско-православни теолошки дијалог: Саопштење за јавност (Communiqué) после скупа одржаног у Ларнаки (Кипар) 13-20. октобар 2018“, *Православље*, (2018), рубрика Саопштење — **комунике**
- [6] „Саопштење Међународне комисије за англиканско-православни богословски дијалог: Екологија и еутаназија, Кентербери (Енглеска), 10-17. октобар 2019“, *Православље* (2019), рубрика Саопштење — **комунике**

На енглески:

- [7] Слободан Жуњић, „Дамаскинова ‘Дијалектика’ као спона филозофске традиције и теологије“ = Slobodan Žunjić, “Damascene’s Dialectic as a Bond Between Byzantine Theology and Philosophy”, у: Mikonja Knežević (ed.), *The Ways of Byzantine Philosophy* (Alhambra CA: Sebastian Press – Kosovska Mitrovica: Faculty of Philosophy, 2015), 227-271 — **студија**
- [8] Богољуб Шијаковић, „Велики рат, Видовданска етика, Памћење: о историји идеја и Спомену Жртве“, у: исти, *Отпор заборау* (Београд: ПБФ – Фоча: Свети Василије Острошки – Београд: ХКЦ Др Радован Биговић, 2016, 99–164 = Bogoljub Šijaković, “The Great War, Vidovdan Ethics, and Memory of Serbian Sacrifice: On the history of ideas and remembrance of the sacrificial victim”, у: Bogoljub Šijaković (ed.), *Ad Orientem. Serbian Theology Today* (Alhambra LA: St. Sebastian Press – Belgrade: Institute for Theological Investigations [ITI] Faculty of Orthodox Theology, 2019), 219-273 — **студија**
- [9] Милош Црњански, „Спомен Принципу“, у: исти, *Лирика Итаке* (Београд: С. Б. Цвијановић, 1919), 14 = исто, *Итака и коментари* (Београд: Просвета, 1959), 53-59 = Miloš Crnjanski, “To the Memory of Princip”, у: Bogoljub Šijaković, “The Great War, Vidovdan Ethics, and Memory of Serbian Sacrifice: On the history of ideas and remembrance of the sacrificial victim”, у: исти (ур.), *Ad Orientem. Serbian Theology Today*, Belgrade 2019, 262-263 — **поема**
- [10] Милош Црњански, „Гротеска“, у: исти, *Лирика Итаке* (Београд: С. Б. Цвијановић, 1919), 9-10 = исто, *Итака и коментари* (Београд: Просвета, 1959), 53-59 = Милош Црњански, *Сабране песме* (Београд: СКЗ, 1978), 14-15 = Miloš Crnjanski, “Grotesque”, у: Bogoljub Šijaković, “The Great War, Vidovdan Ethics, and Memory of Serbian Sacrifice: On the history of ideas and remembrance of the sacrificial victim”, у: исти (ур.), *Ad Orientem. Serbian Theology Today*, Belgrade 2019, 268 — **поема**
- [11] Богољуб Шијаковић, „Логос и агносиологија: фрагменти за једну теорију не-сазнања“ = Bogoljub Šijaković, “Logos and Agnosiology: Fragments for a theory of non-knowledge”, *Bogoslovni vestnik: Theological Quarterly Ephemerides theologicae* (2020) — **студија**

Стручна редактура превода у периоду 2015–2020:

- [1] Radoje Golović, “The Eschatological Perspective of N. Berdyaev’s History”, *ΦΙΛΟΘΕΟΣ: International Journal for Philosophy and Theology (Philotheos)* 19.2 (2019) 275-283
- [2] Rodoljub Kubat, “Allegoresis as a Method of Demythologization”, y: Bogoljub Šijaković (yp.), *Ad Orientem. Essays From Serbian Theology Today* (Alhambra LA: St. Sebastian Press – Belgrade: Institute for Theological Investigations [ITI] Faculty of Orthodox Theology, 2019), 15-28
- [3] Predrag Dragutinović, “The Parables: A Theological Approach Reading Parables in the Context of the Orthodox Church Today”, y: Bogoljub Šijaković (yp.), *Ad Orientem. Essays From Serbian Theology Today*, 29-52
- [4] Vladan Tatalović, “Orthodox New Testament Scholarship in Serbia”, y: Bogoljub Šijaković (yp.), *Ad Orientem. Essays From Serbian Theology Today*, 53-88
- [5] Vladan Perišić, “Can Orthodox Theology Be Contextual?”, y: Bogoljub Šijaković (yp.), *Ad Orientem. Essays From Serbian Theology Today*, 89-102
- [6] Aleksandar Djakovac, “Apocatastasis and Predestination Ontological Assumptions of Origen’s and Augustine’s Soteriologies”, y: Bogoljub Šijaković (yp.), *Ad Orientem. Essays From Serbian Theology Today*, 103-116
- [7] Mikonja Knežević, “The Order (τάξις) of Persons of the Holy Trinity in *Apodictic Treatises* of Gregory Palamas”, y: Bogoljub Šijaković (yp.), *Ad Orientem. Essays From Serbian Theology Today*, 117-145
- [8] Maksim Vasiljević, “What Does ‘Rising from the Dead’ Mean?”, y: Bogoljub Šijaković (yp.), *Ad Orientem. Essays From Serbian Theology Today*, 189-209
- [9] Darko Djogo, “History as Identity: Contribution to the Orthodox Consciousness of Historicity”, y: Bogoljub Šijaković (yp.), *Ad Orientem. Essays From Serbian Theology Today*, 210-219
- [10] Andrej Jevtić, “Andrew Newberg’s Model of Neurotheology: A Critical Overview”, y: Bogoljub Šijaković (yp.), *Ad Orientem. Essays From Serbian Theology Today*, 299-325
- [11] Zdravko Jovanović, “Towards a Nonjuridical Understanding of Episcopal Succession”, y: Bogoljub Šijaković (yp.), *Ad Orientem. Essays From Serbian Theology Today*, 326-340
- [12] Zlatko Matić, “On Some Questions of Contemporary Liturgical Practice: The Altar Bell in the Liturgy (Regarding Documents from the 19th Century)”, y: Bogoljub Šijaković (yp.), *Ad Orientem. Essays From Serbian Theology Today*, 341-362
- [13] Alvin Plantinga, “Advice to Christian Philosophers”, *Faith and Philosophy*, 1 (1984) 253-271
Стручна редактура превода Ведрана Голијанина (Алвин Плантинга, „Савет хришћанским филозофима“) за часопис *Symplexis* 1 (2018) 32-60

Стручна рецензија монографија, тематских зборника и студија у периоду 2015–2020:

- [1] *Осам векова Српске Православне Цркве*, т. 1-2, Зборник радова Међународног научног скупа (Православни богословски факултет УБ 10.–14. децембар 2018), прир. В.

Пузовић и др. (Београд: САНУ – ПБФ, 2020) * — рецензирање радова / саопштења међународног скупа МЗБ

- [2] Зоран Кинђић, „Тадићево разматрање проблема смрти“: рад приложен за научни тематски зборник: *Филозофија кризе и отпора: мисао и дело Љубомира Тадића* (Београд: ИДН, 2019) — стручна рецензија за уредништво зборника и Институт за друштвену науку Београд, д. 29.01.2019.
- [3] Радмила Радић, „Сарадња СПЦ са екуменским организацијама и Англиканском црквом у првој половини 20. века“ рад приложен за научни тематски зборник: *Осам векова аутокефалије СПЦ (1219–2019): историјско, богословско и културно наслеђе* (Београд: ПБФ ИТИ, 2019) — стручна рецензија
- [4] Владимир Цветковић, „Мисли о Светом Сави и Светосављу: Примери Св. Николаја Жичког, Св. Јустина Ћелијског и Атанасија Јевтића“ рад приложен за научни тематски зборник: *Осам векова аутокефалије СПЦ (1219–2019): историјско, богословско и културно наслеђе* (Београд: ПБФ ИТИ, 2019) — стручна рецензија
- [5] Larry Hart, “Process Thought and the Eclipse of God”, *ΦΙΛΟΘΕΟΣ: International Journal for Philosophy and Theology (Philotheos)* 19.2 (2019) 218-226 — стручна рецензија
- [6] Илија Марић, „Никола Милошевић о Лаву Шестову“ — стручна рецензија за уредништво часописа *Књижевна историја часопис за науку о књижевности* (2019)
- [7] L. Scott Smith, “A Christian View of ‘Faith’ in God: A Bi-Modal Interpretation”, *Philotheos* 19.1 (2019) 5-21 — стручна рецензија
- [8] н.н., „Борба против зла у хришћанској философији Николаја Берђајева“ — стручна рецензија за уредништво часописа *Хришћанске студије* (2019)
- [9] Драгиша Бојовић, „Ко су ученици оца Јустина?“, у: Вл. Цветковић, Б. Лубардић (ур.), *Мисао и мисија Светог Јустина Поповића* (Зборник радова са међународног научног скупа, 10-11. мај 2019), ур. В. Цветковић и Б. Лубардић (Београд: Институт за филозофију и друштвену теорију УБ – Београд: Православни богословски факултет УБ – Ниш: Центар за византијско-словенске студије УН 2019) — стручна рецензија
- [10] L. V. Vyskochkov, A. A. Shelaeva, O. B. Sokorova, “‘Russian Paris’ and the Rising Star of Nikolay Gumilyov”, *ΦΙΛΟΘΕΟΣ: International Journal for Philosophy and Theology (Philotheos)* 18.1 (2018) 117-126. — стручна рецензија
- [11] Мартин Хенгел, *Син Божији: Порекло христологије и историја јеврејско-јелинистичке религије* (= Martin Hengel, *The Son of God. The Origin of Christology and the History of Jewish-Hellenistic Religion*, Wipf and Stock Publishers [нем. idem, *Der Sohn Gottes: Die Entstehung der Christologie und die jüdisch-hellenistische Religionsgeschichte* (J. C. B. Mohr – Paul Siebeck, Tübingen 1975)] (Београд: ПБФ ИТИ, 2017), 122 стр. — стручни рецензент (превода) монографије

Списак публикованих студијских радова у периоду 2014–2010:

- [33] „Никола Тесла и Српска Православна Црква: рефлексије о везама и наслеђу“, *Гласник: службени лист СПЦ* 2 (2014) 67-72 [25] — **оглед**
- [34] „Српски богослови у Великој Британији: Кадестонски теолошки колеџ 1917–1919 – допуне и прилози: Део I (аналитичко-документарни део)“, *Српска теологија у двадесетом веку: фундаменталне претпоставке теолошких дисциплина у европском контексту – историјска и савремена перспектива*, књ. 14, Зборник радова научног скупа, прир. Б. Шијаковић (Београд: Православни богословски факултет, 2013) 52-127 — **студија**.
- [35] „Милорад Лазић (1956–2003): теолог лепоте – in memoriam о десетогодишњици упокојења“, *Православље* 1108 (2013) 30-31 — **некролог**
- [36] Коауторски са Бранком Ромчевићем, „Стање философије на нематичним факултетима у Републици Србији: преглед, анализа, критика“, *Српска теологија у двадесетом веку: фундаменталне претпоставке теолошких дисциплина у европском контексту – историјска и савремена перспектива*, књ. 13, Зборник радова научног скупа, прир. Б. Шијаковић (Београд: Православни богословски факултет, 2013), 144-150 — **студија**.
- [37] “Nikola Tesla and the Serbian Orthodox Church: a St Sava’s Day Reflection (Address given for the University of California Berkeley Organization of Serbian Students evening of commemoration of the 70th anniversary of Nikola Tesla’s death)”, *The Annual Journal of the Western American Diocese of the Serbian Orthodox Church* (2013) 120-123 = на руском: Богдан Лубардич, „Никола Тесла и Сербская Православная Церковь“, *Живой родник* 2:126 (2014) 57-61 — **оглед**
- [38] Bogdan Lubardić, “La Commission internationale pour le dialogue entre anglicans et orthodoxes: travaux réalisés et perspectives d’avenir”, *Irénikon: Revue des Moines de Chevetogne* 1-2 (2013) 60-76 = исти, “Orthodox Dialogue with the Anglican Church”, у Р. Kalaitzidis, Th. Fitzgerald, C. Novorun, A. Pekridou, N. Asproulis, D. Werner and G. Liagre (уред.), *Orthodox Handbook for Teaching Ecumenism* (An ETE/WCC, CiD/CEC and Volos Academy Project) (Geneva: WCC Publications, Oxford: Regnum Books International, 2014), 490-496 — **студија**
- [39] „Уводна реч“, *Богословље* 2 (2012) 2-3 — **уводни чланак**
- [40] „Протојереј ставрофор професор др Радован Биговић: витез Цркве – посредник Јеванђеља“, *Богословље* LXXI:1 (2012) 4-8 — **некролог**
- [41] „Преписка Јустина Поповића и Георгија Флоровског: прилог разумевању рецепције главних идеја Соловјова у међуратном периоду у Србији“, у Ирина Деретић (уред.), *Историја српске филозофије II*, (Београд: Evro Giunti, 2012), 381-453 — **студија**
- [42] „Свети Сава Српски: задати отац, даровани брат – Светосавска беседа на Православном богословском факултету Универзитета у Београду 27. јануар 2012“, *Гласник: службени лист СПЦ*, 2012 = исто, *Богословље* LXXI:1 (2012) 34-40 — **теолошка беседа**

- [43] „О свеправославном дијалогу високих теолошких школа (1936–2004): традиција, одговорност, будућност“, у: Р. Биговић, Б. Лубардић, Б. Шијаковић (прир.), *Пети конгрес високих православних школа одржан у Београду 26.09.–01.10.2001: ‘Јединство, мисија и богословље Цркве у трећем миленијуму’* (Београд: Службени Гласник – ПБФ ИТИ, 2012), 212-215 — **научни чланак**
- [44] „Разговор са доцентом др Богданом Лубардићем: ‘Немамо српско богословље на светским језицима’“, *Православље 1065-1066* (2011) 14-17 = Славица Лазвић, *Лицем к Лицу: Разговори I* (Београд: Бернар – Отачник, 2014), 64-72 — **интервју**
- [45] „Под речју ‘препоречном’“: Одговор епископу Атанасију Јевтићу о утицајима и ‘утицајима’ на Светог Јустина Новог Ћелијског“, *Православље 1075* (2011) 8-11 — **полемички чланак**
- [46] „Јустин Поповић и Кант: рецепција и сукоб – о проблему односа хетерогених традиција мишљења“, у Ирина Деретић (прир.), *Историја српске филозофије I* (Београд: Evro Giunti, 2011), 227-299 — **студија**
- [47] „Јустин Поповић у Оксфорду: између романтизованих чињеница и чињенице романтизма“, *Српска теологија у двадесетом веку – истраживачки проблеми и резултати*, књ. 10, Зборник радова научног скупа, прир. Б. Шијаковић (Београд: Православни богословски факултет, 2011), 75-197 — **студија**
- [48] “Orthodox Theology of Personhood: a Critical Overview. Part One”, *The Expository Times* [International Theological Journal] 122:11 (2011) 521-530 — **студија**
- [49] “Orthodox Theology of Personhood: a Critical Overview. Part Two”, *The Expository Times* [International Theological Journal] 122:12 (2011) 573-581 — **студија**
- [50] „Уводна реч“, *Богословље*, 1 (2011) 1-2 — **уводни чланак**
- [51] „Уводна реч“, *Богословље*, 2 (2011) 2-3 — **уводни чланак**
- [52] *Философија вере Лава Шестова: апофатичка деконструкција разума* (Београд: Службени гласник – Институт за теолошка истраживања ПБФ, 2010), 541 стр. — **монографија (публикована докторска дисертација)**
- [53] „Критичка литература о Лаву Шестову“, 392 библиографске јединице, у: Б. Лубардић, *Философија вере Лава Шестова: апофатичка деконструкција разума* (Београд: Службени гласник – Институт за теолошка истраживања ПБФ, 2010), 481–508 — **библиографија**
- [54] „Павле Флоренски и патролошки радови Јустина Поповића: историјат једне рецепције – прилог разумевању почетака ‘неопатристичке синтезе’ у српској теологији“, у: Б. *Српска теологија у двадесетом веку – истраживачки проблеми и резултати*, књ. 9, Зборник радова научног скупа, прир. Б. Шијаковић (Београд: Православни богословски факултет, 2010), 66-165 — **студија**
- [55] „Шта је то људско биће?“ – перспективе савремене православне антропологије: просополошки правац“, *Богословље* 1-2 (2010) 145-202 — **студија** (представљена у Оксфорду под насловом В. Lubardić, “What is a Human Being’ according to Modern

Orthodox Theologians” – paper submitted to the ICAOTD gathering in Christ Church [Oxford] 31 August – 6 September 2010

- [56] „Разговор са доцентом др Богданом Лубардићем: ‘Лик и дело оца Јустина Ђелијског’“, *Православље*, 1041-1042 (2010) 8-10 — **интервју**
- [57] „Трње у Венцу живота: полемика протојереја др Атанасија Поповића и др Владана Максимовића око основа хришћанске философије морала“, Део II, *Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати*, књ. 6, Зборник радова научног скупа, прир. Б. Шијаковић (Београд: Православни богословски факултет, 2010), 49-93 — **студија**
- [58] „Трње у Венцу живота: полемика протојереја др Атанасија Поповића и др Владана Максимовића око основа хришћанске философије морала“, Део I, *Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати*, књ. 5, Зборник радова научног скупа, прир. Б. Шијаковић (Београд: Православни богословски факултет, 2010), 46-103 — **студија**
- [59] “Philosophy of Faith: Lev Shestov and Apophatic Deconstruction of Reason”, *ΦΙΛΟΘΕΟΣ: International Journal for Philosophy and Theology (Philotheos)*, 10 (2010) 223-260 — **студија**

Списак публикованих студијских радова у периоду 2009–2003:

- [60] „Српска религијска философија у XX веку: личности, идеје, токови“, *Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати*, књ. 4, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 30. мај 2008), прир. Б. Шијаковић (Београд: Православни богословски факултет, 2019), 7-56 — **студија**
- [61] „Istinitost i društvena uloga religije“, у: V. Jerotić, M. Ivanović (уред.), *Religija između istine i društvene uloge* (Београд: Српско филозофско друштво, Dereta 2009), 85-100 — **оглед**
- [62] “The Crushed Nightingale: Passio secundum Slavoj: Critical review essay on Slavoj Žižek, ‘The Monstrosity of Christ: Theology and Revolution’, Revelation, Belgrade 2008”, *ΦΙΛΟΘΕΟΣ: International Journal for Philosophy and Theology (Philotheos)* 9 (2009) 343-351 (краћа верзија рада објављена је на српском: [57]) — **полемички есеј**
- [63] „Смрвљени Славуј: Passio secundum Slavoj – ‘Чудовишност Христа: теологија и револуција’“, НИН бр. 3035 (2009) 53-55 (дужа верзија рада објављена је на енглеском: [62]) — **полемички чланак**
- [64] *Јустин Ђелијски и Русија: путеви рецепције руске философије и теологије* (Нови Сад: Беседа, едиција Савремено богословље 15, 2009), 211 стр. — **монографија**
- [65] “The Identity of Christians in Church and in State”, у: M. Ipgrave (уред.), *Building a Better Bridge: Muslims, Christians and the Common Good* (Washington DC: Georgetown University Press 2008), 41-49, 62-66 (на српском: [69]) — **оглед**
- [66] „Зрноточења као сузоточења: о тајни плодности“, *Православље* 986 (2008) 34-35 — **приказ**

- [67] „Схватање философије у теолошкој мисли епископа др Атанасија Јевтића (део I)“, *Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати*, књ. 2, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд 24-25 мај 2007), прир. Б. Шијаковић Београд: Православни богословски факултет 2007, 177-215 — **студија**
- [68] „Схватање философије у теолошкој мисли епископа др Атанасија Јевтића (део II)“, *Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати*, књ. 3, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд 28. децембар 2007), прир. Б. Шијаковић (Београд: Православни богословски факултет 2008), 64-150 — **студија**
- [69] „Хришћанска философија др Милорада Лазића и учење о лепоти: прилог разумевању конституције православне естетике аскетизма“, у: Милорад Лазић, *Теологија лепоте* (Београд: Отачник 2007), 5-75 — **студија**
- [70] „Hrišćanska filosofija Lava Šestova i apofatika“, у: V. Jerotić, M. Arsenijević, P. Grujić, D. Raković (уред.), *Religija i epistemologija* (Београд: Српско филозофско друштво, Dereta 2007), 45-101 — **оглед**
- [71] „Рецепција руске религијске философије у делу др Јустина Поповића“, *Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати*, књ. 1, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд 26. октобар 2006), прир. Б. Шијаковић (Београд: Православни богословски факултет 2007, 63-90) = исто, *Богословље* 1-2 (2006) 63-90 = исто, у: *Отац Јустин Поповић: живот и дело*, Зборник са научног скупа (Врање, 4. април 2009), уред. С. Денић (Врање: Православна епархија врањска 2011), 241-296 — **студија**
- [72] „Доња Градина Горњег Јерусалима: теологија и геноцид“, *Православље* 914 (2005) 17-19 — **документарни чланак**
- [73] “Bibliographia shestoviana serbica”, в. www.shestov.by.ru/serbica.html — Библиографија радова Лава Шестова преведених на српски и каталог студија о њему српских критичара: укупно 47 јединица г. 2009. — **библиографија**
- [74] „Идентитет хришћана у Цркви, држави и друштву: теолошки поглед из помесне перспективе“, *Зенит* 1-2 (2006) 79-86. // Рад је такође штампан у: *Луча*, год. XVI, бр 1 (2007) 7-13 (на енглеском: [60])
- [75] “‘Fides et ratio’: lettura in prospettiva Ortodossa”, у: A. Livi e G. Lorzio (уред.), *Il desiderio di conoscere la verità: teologia e filosofia a cinque anni da Fides et ratio* (Roma: Pontificia Università Lateranense, 2005), 329-364 — **студија**
- [76] „Големост маленог: нови византизам ‘целовитих детаља’ уметности Јасне Николић“, *Ликовни живот* 107-108 (2004) 81-82 — **ликовна критика**
- [77] „‘The Passion of Christ’ Мела Гибсона: прилог разумевању“, *Црквени живот* 6 (2004) 84-87 = исто, у: В. Димитријевић, М. Арсенијевић (уред.), *Холивуд против Христа: православни одговор на ‘Да Винчијев код’* (Цетиње: Светигора 2007), 207-210 — **критички чланак**

- [78] „Апофатика и катафатика: теолошко тумачење и философско објашњење“, *Богословље* 1-2 (2004) 63-115 — **студија**
- [79] „Уводна реч“, *Богословље* 1-2 (2004) 5-6 — **уводни чланак**
- [80] „Од логике разума (ratio) до металогике вере (fides): хришћанска философија према учењу Лава Шестова“, *Богословље* 1-2 (2004) 239-181 — **студија**
- [81] „Авала и друге ситнице: прилог сакралној географији Београда“, у: Д. Бокан (уред.) *Београд – град тајни* (Београд: Veduta 2004), 106-147 — **есеј**
- [82] „Уводна реч“, *Богословље*, год. XLVIII (LXII), 1-2 (2003) 5-6 — **уводни чланак**
- [83] „In memoriam: ђакон др Милорад Лазић“, *Православље* 827 (2003) 30 — **некролог**
- [84] „Додела доктората honoris causa епископу Николају Велимировићу на Колумбијском универзитету“, у Атанасије Јевтић (уред.), *Свети владика Николај охридски и жички* (Краљево: Манастирска епархија Жичка, Манастир Жича 2003), 200-206 — **биографски чланак**
- [85] „Свети Сава као икона српског хришћанског идентитета: размишљање уз Жичку беседу о правој вери (1221)“, *Mons Aureus* I:1 (2003) 119-128 = исто у: *Црквени живот* 4 (2003) 68-72 — **теолошка беседа**
- [86] *Николај Берђајев: између Ungrunda и Оца* (Београд: Бримо, едиција Реч, 2003), 137 стр. — **монографија**

Списак публикованих студијских радова у периоду 2002–1995:

- [87] *Енциклопедија православља* (Београд: Савремена администрација 2002): одредница: Агностицизам (стр. 12) — **енциклопедијска одредница**
- [88] *Енциклопедија православља* (Београд: Савремена администрација 2002): одредница: Анимизам (стр. 58) — **енциклопедијска одредница**
- [89] *Енциклопедија православља* (Београд: Савремена администрација 2002): одредница: Антисемитизам (стр. 66) — **енциклопедијска одредница**
- [90] *Енциклопедија православља* (Београд: Савремена администрација 2002): одредница: Атеизам (стр. 114) — **енциклопедијска одредница**
- [91] *Енциклопедија православља* (Београд: Савремена администрација 2002): одредница: Идеализам (стр. 742) — **енциклопедијска одредница**
- [92] *Енциклопедија православља* (Београд: Савремена администрација 2002): одредница: Политеизам (стр. 1510) — **енциклопедијска одредница**
- [93] *Енциклопедија православља* (Београд: Савремена администрација 2002): одредница: Теизам (стр. 1896) — **енциклопедијска одредница**
- [94] „Хришћанска философија Сергеја Булгакова: између Софије и софиологије“, у: Р. Ђорђевић (уред.), *Савременост руске религијске философије* (Београд: Гутенбергова галаксија, 2002), 183-239 = уз одређена редиговања и проширења рад је такође штампан у: *Богословље* 1 (2002) 181-229 — **студија**

- [95] „Две апофатике и две катафатике: о ћутању и говору Божијем“, *Источник* 43-44 (2002) 10-34 — **оглед**
- [96] „Учење о Ungrund-у и његова функција у хришћанској философији Николаја Берђајева“, *Богословље* 1 (2002) 163-243 (на енглеском: [92]) — **студија**
- [97] “The Ungrund Doctrine and its Function in the Christian Philosophy of Nicolai Alexandrovich Berdyaev”, *ΦΙΛΟΘΕΟΣ (Philotheos): International Journal for Philosophy and Theology* 2 (2002) 167-223 (на српском: [91]) — **студија**
- [98] „Уводна реч“, *Богословље* 1 (2002) 5-6 — **уводни чланак**
- [99] „Евхаристијска теорија личности и православна веронаука“, *Богословље* 1-2 (2001) 49-105 — **студија**
- [100] „Уводна реч“, *Богословље* 1-2 (2000) 5-6 — **уводни чланак**
- [101] „Хришћанство, инкултурација и биће књиге: од језика до личности“, *Богословље* 1-2 (2000) 91-149 = исто, *Луча* 1-2 (2000) 46-76 = исто, у: академик М. Пантић (ур.), *2000 година хришћанства: духовност, историја, култура* (Деспотовац: Ресавска школа, 2001), 181-204 — **оглед**
Студија.
- [102] „Религијска философија Николаја Берђајева: преглед основних идеја“, у: Николај Берђајев, *Опит есхатолошке метафизике* (Београд: Православни богословски факултет, 2000), 309-340 — **студија**
- [103] „Стручне редакторске напомене“, у: Николај Берђајев, *Опит есхатолошке метафизике* (Београд: Православни богословски факултет, 2000), 218-293 (Приложено 277 стручно-редакторских коментара уз наведену књигу) — **стручни коментари**
- [104] „Bibliographia berdyaeviana yugoslavica: допуна библиографије Добрила Аранитовића ‘Николај Берђајев код Југословена’“, 179+33=212 регистроване јединице, у: Николај А. Берђајев, *Опит есхатолошке метафизике* (Београд: Православни богословски факултет, 2000), 294-308 — **библиографија**
- [105] „Коме Црква није мати томе Бог није отац“, *Ариљски хоризонти* (мај 2000) — **интервју**
- [106] „Херметички аспекти потраге за Светим Гралом: прилог разумевању хришћанског херметизма“, у: Ен Бертелот, *Краљ Артур: витештво и легенда* (Београд: СКЦ, 1999), 9-41 — **студија**
- [107] „Прави симбол вере“, *Политикин Магазин* 108 (1999) 10-11 — **интервју**
- [108] „Теологија Цркве и личности Јована Д. Зизиуласа: уводни осврт на основне аспекте и идеје“, у: Јован Д. Зизиулас, *О људској способности и неспособности* (Београд: Православни богословски факултет, 1998), 5-32 — **студија**
- [109] „Библиографија објављених и необјављених радова Митрополита пергамског проф. др Јована Д. Зизиуласа“, 133 регистроване јединице, у: Јован Д. Зизиулас, *О људској способности и неспособности* (Београд: Православни богословски факултет 1998), 104-123 — **библиографија**

- [110] „Православно преводаштво: између благообразности и произвољности“, *Светигора* 67 (1997) 62-63 — **критички чланак**
- [111] „Геополитички енциклопедизам Microsoft-а“, у: Ј. Тулибрк и Р. Младеновић (уред.), *Јагње Божије и звијер из бездана: философија рата*, Цетиње: Светигора 1996, 86-122
- [112] „Исусова молитва. *Једна ноћ у пустињи Свете Горе Јеротеоса Влахоса* (Хиландар: Хиландарски путокази, 1995)“, *Светигора* 37 (1995) 22 — **приказ**